

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 531/2012-50

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. januára 2013 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošikovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza o sťažnosti PhDr. N. T., M., zastúpenej C. s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. J. V., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. D 95/90, Dnot 40/94 (pôvodne vedenom pod sp. zn. D 591/87), za účasti Okresného súdu Martin, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo PhDr. N. T. na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. D 95/90, Dnot 40/94 (pôvodne vedenom pod sp. zn. D 591/87) p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Martin p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. D 95/90, Dnot 40/94 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. PhDr. N. T. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 15 000 € (slovom pätnásťtisíc eur), ktoré jej j e Okresný súd Martin p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Martin j e p o v i n n ý PhDr. N. T. uhradiť trovy konania v sume 323,50 € (slovom trisťdvadsaťtri eur a päťdesiat centov) na účet C. s. r. o., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. októbra 2012 doručená sťažnosť PhDr. N. T., M. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej C. s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľ'a a advokáta Mgr. J. V., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. D 95/90, Dnot 40/94 (pôvodne vedenom pod sp. zn. D 591/87).

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla, *„že je riadnou účastníčkou označeného súdneho konania, ktorá vstúpila do všetkých práv a povinností pôvodnej účastníčky konania A. K., rod. H. Dedičské konanie po poručiteľke podľa nej začalo 14. júla 1987 pod sp. zn. D 591/87, v súčasnosti sa vedie pod sp. zn. D 95/90; D Not 40/94 a podľa sťažovateľky trvá už viac ako 25 rokov; medzicasom zomreli aj dediči z prvej*

dedičskej skupiny po poručiťelke a v konaní aktívne vystupuje už iba druhá generácia potomkov po poručiťelke. Sťažovateľka svoje postavenie účastníčky konania odvodzuje zo skutočnosti, že 5. decembra 2001 zomrela dcéra poručiťelky A. K., rod. H. a v súvislosti so zmenou účastníkov na jej strane ďalej vystupuje ako potomok dcéry poručiťelky (vnučka) aj sťažovateľka, PhDr. N. T., rod. K.“.

Zo sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľka je [ako vnučka M. H., rod. G., nar..., zomrelej... (ďalej len „poručiťelka“)] na základe univerzálnej sukcesie účastníčkou namietaného dedičského konania. Na strane pozostalého syna poručiťelky - M. H. vystupuje ako aktívne legitimovaná účastníčka konania Ľ. H. (vnučka poručiťelky).

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo PhDr. N. T... na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa Čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. D 95/1990 (D 591/87 a D 954/87) porušené bolo.

2. Ústavný súd SR prikazuje Okresnému súdu Martin, aby v konaní vedenom pôvodne pod sp. zn. D 95/1990 konal bez zbytočných prietáhov.

3. PhDr. N. T... priznáva primerané zadosťučinenie v sume 33 000,- EUR (slovom: tridsaťtisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Martin povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Martin je povinný uhradiť PhDr. N. T... trovy právneho zastúpenia vo výške 381,48,- (slovom: tristoosemdesiatjeden eur a štyridsaťosem centov) na účet spoločnosti C. s. r. o., účet vedený v T., a. s. č. ú.:..., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.“

Ústavný súd na predbežnom prerokovaní uznesením č. k. IV. ÚS 531/2012-25 z 25. októbra 2012 prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 20. novembra 2012 predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ju vyzval, aby sa vyjadrila aj k sťažnosti a k jej prijatiu na ďalšie konanie.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení z 12. decembra 2012 (Spr 996/12, doručenom ústavnému súdu 18. decembra 2012) okrem iného uviedla:

„Na základe Vašej žiadosti... sa vyjadrujeme nasledovne:

1. ústavná sťažnosť sa týka namietaných prietahov v konaní Okresného súdu Martin sp. zn. D/95/1990, Dnot 40/1994 (pôvodne vedenom pod sp. zn. D/591/1987)

2. vec sp. zn. D/95/1990 je od 4/2012 sledovaná predsedníčkou súdu vždy na poradách so súdnymi komisármi, ktorí pravidelne podávajú správu ohľadom reštančných D vecí

Z obsahu spisu Okresného súdu Martin sp. zn. D/95/1990 vyplýva nasledovná chronológia úkonov súdu a účastníkov:

Na základe oznámenia o úmrtí zo dňa 16. 06. 1987 sa začalo dedičské konanie po poručiťelke M. H., rod. G., nar..., naposledy bytom M., ktorý zomrel...

Rozhodnutím Štátneho notárstva v M. zo dňa 02. 10. 1987 dedičstvo po poručiťelke bolo nepatrné, a preto bolo vydané synovi poručiťelky, M. H., nar... (ktorý sa postaral o pohreb), a to hotovosť v sume 5.000,- Kčs a peniaze podľa šeku vo výške 370,- Kčs.

Voči tomuto rozhodnutiu podala odvolanie dcéra poručiťelky, A. K., ktorá odvolanie odôvodnila tým, že v pozemkovej knihe vo S. zistila, že po poručiťelke ostali nehnuteľnosti, kde bola poručiťelka vedená ako maloletá M. S. Taktiež žiadala obrátiť sa na príslušnú banku za účelom zistenia prípadného finančného zostatku.

Štátne notárstvo zistilo, že po poručiťelke sú evidované nehnuteľnosti v katastrálnom území K., a to v zápisniciach č. 12, 74, 85, o čom sú v spise priložené listiny preukazujúce vlastníctvo poručiťelky k nehnuteľnostiam.

V ďalšom konaní dcéra poručiťelky uviedla, že poručiťelka spísala testament v čase, keď žila v Kanade, podľa ktorého sú ona a jej brat dedičmi finančnej hotovosti v sume 3.000,- USD a 250,- USD na zádušné omše. Testament spolu s prekladom predložila Štátnemu notárstvu v M. Zo zápisnice z pojednávania zo dňa 05. 04. 1988 ďalej vyplýva, že poručiťelka po manželovej smrti predala všetok majetok v Kanade a po návrate na

Slovensko si za hotovosť v dolároch kúpila 2-družstevný byt v D., vybavenie do bytu - nábytok (gaučová súprava, váleudy, 2 skrine, farebný televízor, chladnička, automatická práčka, zlatá retiazka, zlaté hodinky a zlatá obrúčka. Dedička poručiťky uviedla, že za zvyšok peňazí kúpila synovi dom v P.

Syn poručiťky, M. H. skutočnosti tvrdené dcérou poručiťky poprel a naopak tvrdil, že poručiťka za života finančne podporovala svoju dcéru opakovane. Po vypočutí oboch zákonných dedičov dňa 05. 04. 1988 štátne notárstvo vydalo rozhodnutie, v zmysle ktorého nadobudli obaja dedičia dedičstvo po poručiťke, a to tak, že dcéra poručiťky nadobudla gaučovú súpravu, zlatú retiazku a hodiny s náramkom a zlatú obrúčku. Ostatné veci z dedičstva nadobudol syn poručiťky s povinnosťou vyplatiť dcére poručiťky 45.000,-Kčs do 30. 06. 1988.

Voči tomuto rozhodnutiu opätovne podala odvolanie dcéra poručiťky, A. K. Odvolanie odôvodnila tým, že namietala hodnotu hnutel'ných vecí určenú v dedičskom rozhodnutí. Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodnutie Štátneho notárstva v M. potvrdil uznesením zo dňa 22. 07. 1988.

Na základe sťažnosti Generálnej prokuratúry na porušenie zákona, rozhodol Najvyšší súd dňa 29. 11. 1989 o tom, že rozhodnutím štátneho notárstva v M. uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici bol porušený zákon, a preto obe rozhodnutia zrušil.

Dňa 08. 10. 1989 podala dcéra poručiťky návrh na prejednanie novoobjaveného majetku poručiťky, a to zariadenia domácnosti, rodinného domu v P., nehnuteľnosti v obci K.

V priebehu roku 1990 prebiehalo zisťovanie podkladov o ďalšom majetku poručiťky. Štátne notárstvo požiadalo Ministerstvo spravodlivosti o výklad kanadského práva, ako aj právnych pojmov v predložennom testamente. Dňa 29. 10. 1990 ministerstvo vrátilo súdu spis s výkladom k veci právomoci štátneho notárstva v konaní o dedičstve. Na základe oznámenia ministerstva, má slovenské štátne notárstvo právomoc v konaní o dedičstve iba o vo vzťahu k dedičstvu, ktoré sa nachádza v ČSSR. Ministerstvo zároveň poskytlo podklady pre otázku týkajúcu sa dedičského práva v Kanade.

Na sťažnosť dedičky, A. K., odpovedal Krajský súd v Banskej Bystrici tým, že zo strany notára ani súdu nedošlo k porušeniu plynulosti konania a rozhodovanie vo veci je na posudzovaní konkrétneho štátneho notára.

Rozhodnutím zo dňa 23. 04. 1991 štátne notárstvo vo veci ustanovilo znalca z odboru právne vzťahy k cudzine na preskúmanie platnosti závetu poručiťky, ktorý bol spísaný na notárstve v Kanade. Ustanovený znalec dňa 23. 09. 1991 súdu doručil znalecký posudok. Z posudku vyplynuli tieto skutočnosti:

- Právomoc čs. notárstva na prejednanie sumy 22.967,78 kanadských dolárov je daná len vtedy, ak táto suma bola prevedená do ČSFR.

- Závet poručiťky má všetky znaky notárskej formy závetu, ako aj všetky ďalšie náležitosti, ktoré robia tento závet v zmysle kanadských právnych predpisov platným,

- V časti o právach a povinnostiach vykonávateľa závetu a jeho určení je závet poručiťky neplatný, nakoľko čs. právny poriadok nepozná inštitút vykonávateľa závetu a na konanie o dedičstve je podľa nášho právneho poriadku príslušné iba štátne notárstvo, resp. v súčasnosti súd a súdny komisár.

Z úradného záznamu zo dňa 07. 11. 1991 vyplýva, že dedič M. H. zomrel a po ňom prichádzajú do úvahy ako dedičia - manželka A. rod. H. a dcéra L. H.

Zo zápisnice spísanej na Štátnom notárstve v M. zo dňa 09. 07. 1992 vyplýva, že dedičia považujú za sporné najmä finančné prostriedky po poručiťke. Následne štátne notárstvo žiadalo originál závetu z Kanady, šetrilo po adrese notárov, u ktorých bol testament vyhotovený. Dožiadanie sa napokon realizovalo prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti a Veľvyslanectva Kanady. Korešpondencia medzi veľvyslanectvom, notárstvom a účastníkmi trvala do konca roka 1992.

Následne dňa 08. 02. 1993 súd ustanovil prekladateľa za účelom preloženia dožiadania pre notárov v Kanade. Dožiadanie do Kanady bolo vyhotovené dňa 20. 05. 1993 a zaslané prekladateľovi na preklad. Zároveň podaním zo dňa 09. 06. 1993 požiadala dedička, A. K., o zmenu notára a žiadala vec prideliť JUDr. V. K. Do zápisnice na OS Prešov dňa 08. 10. 1993 dedička uviedla, že trvá na vylúčení notárky JUDr. M. z konania, nakoľko notárka podľa jej názoru spôsobuje prieťahy v konaní.

Uznesením (č. l. 171) zo dňa 14. 12. 1993 súd vylúčil JUDr. T. M. z ďalšieho prejednávania rozhodovania veci. Dňa 31. 1. 1994 súd poveril vykonaním úkonov notára JUDr. V. K.

Z vyjadrenia Ministerstva spravodlivosti SR zo dňa 31. 01. 1994 vyplynulo, že dožiadanie bolo zaslané prostredníctvom Veľvyslanectva SR v Kanade príslušnému notárskemu úradu, no nebolo vybavené (č. l. 176).

Žiadosťami zo dňa 04. 05. 1994 žiadal notár o informácie banky o oznámenie výšky vkladov poručiťky, pričom zo strany bánk bola doručená negatívna odpoveď.

Dňa 11. 05. 1994 doručilo Ministerstvo spravodlivosti SR odpoveď Quebeckej notárskej komory z 28. 03. 1994 ako vybavenie dožiadania. Z odpovede vyplýva, že poručiťka napísala aj ďalšie závet, ktoré sú evidované v Kanade, a to v roku 1975, 1977 a 1985.

Prvé pojednávanie u JUDr. K. sa uskutočnilo dňa 12. 07. 1994. Na tomto pojednávaní boli účastníci oboznámení s odpoveďou kanadskej notárskej komory a existenciou ďalších závetov. Dedička, A. K., namietla platnosť závetu z roku 1985. Notár odročil pojednávanie za účelom určenia, či listina zo dňa 05. 07. 1985 je platným závetom poručiťky.

Súd rozhodnutím č. l. 204 zo dňa 14. 10. 1994 konanie prerušil a účastníkov konania odkázal, aby podali návrh na určenie, že závet je neplatný.

Voči tomuto uzneseniu podala odvolanie A. K. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. l. 231 zo dňa 03. 02. 1995 Rozhodnutie bývalého Štátneho notárstva zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 21. 11. 1995 sa uskutočnilo pojednávanie u JUDr. K., na ktorom právny zástupca A. H. predložil závet zo dňa 07. 05. 1985. Zároveň notár zhrnul aktíva dedičstva.

Súdny komisár žiadal OS Prešov dožiadaním vypočúť A. K. Dožiadanie bolo realizované dňa 30. 05. 1996.

Pojednávanie u notára, JUDr. K., sa uskutočnilo dňa 30. 10. 1996. Na tomto pojednávaní notár skonštatoval, že dedička A. K. trvá na tom, že závet poručiťky je neplatný a navrhol konanie prerušiť a odkázať A. K., aby podala návrh na určenie neplatnosti závetu. Dňa 23. 10. 2000 rozhodol Okresný súd Martin o návrhu A. K. zo dňa 11. 12. 1997 na určenie neplatnosti závetu tak, že rozsudkom č. k. 6 C/419/97 v spojení s rozsudkom krajského súdu návrh zamietol. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 4. 10. 2003.

Zo spisového materiálu (odpis osvedčenia o dedičstve č. l. 252) vyplýva, že A. K. zomrela dňa... Po nej dedil manžel, M. K., dcéra PhDr. N. T.

Po rozhodnutí o určení neplatnosti závetu, notár na pojednávaní dňa 27. 02. 2004 zostavil súpis aktív a pasív dedičstva. Zápisnica obsahuje návrh dohody, podľa ktorej hnutelné veci patria do dedičstva po synovi poručiťky, M. H. Pozemky v obci K. patria do dedičstva po M. H. a do dedičstva po A. K., a to každému v presne uvedených dedičských podieloch.

Na pojednávaní dňa 30. 09. 2004 oznámila dedička E. H., že zrušila splnomocnenie JUDr. Z. a ustanovila si nového advokáta. Dňa 29. 10. 2004 predložila splnomocnenie pre Mgr. P. C.

Poverený notár zistením u cudzineckej polície zistil, že poručiťka ako štátna občianka Kanady mala na Slovensku povolený dočasný pobyt cudzinca na adrese u svojho syna. Trvalý pobyt mala poručiťka podľa evidencie poistencov v Kanade na adrese v štáte Quebec, Kanada.

Zo zápisnice zo dňa 17. 02. 2005 vyplýva, že dedička E. H., ktorá je zároveň splnomocnenou zástupkyňou A. H. súhlasila so súpisom aktív a pasív a trvala na tom, aby sa na prejednaní hnutelného majetku patriaceho do dedičstva použilo právo štátu, kde mala poručiťka domicil - Kanada a žiadala akceptovať závet poručiťky.

Uznesením č. k. D/95/90 (č. l. 274) zo dňa 16. 03. 2005 súd určil súpis aktív a pasív dedičstva po poručiťke. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 14. 04. 2005.

Uznesením č. l. 283 súd potvrdil nadobudnutie dedičstva zákonným a závetným dedičom. Voči tomu uzneseniu podal odvolanie zástupca E. H. Súd odvolanie predložil na vyjadrenie ostatným dedičom a následne dňa 23. 11. 2005 Krajskému súdu v Žiline. Krajský súd uznesením č. k. 303 zo dňa 27. 11. 2006 uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. V zmysle tohto uznesenia bolo povinnosťou súdu, resp. súdneho komisára zabezpečiť aktuálne výpisy z listov vlastníctva, a to s ohľadom na skutočnosť, že dedič namietal drobenie poľnohospodárskej pôdy v dedičskom rozhodnutí.

Po doručení uznesenia krajského súdu súdny komisár vykonal ďalší úkon dňa 27. 09. 2007, ktorým bola žiadosť o zaslanie údajov z katastra nehnuteľností zo Správy katastra S. Z odpovede riadiťky správy katastra zo dňa 07. 11. 2007 vyplýva, že neeviduje vlastníctvo, resp. spoluvlastníctvo poručiťky k LV č. 247, 282 a 283 pre katastrálne územie K. Až po

upresnení žiadosti a rodného priezviska poručiťky boli dňa 04. 12. 2007 zaslané požadované LV, na ktorých je poručiťka evidovaná ako spoluvlastník nehnuteľností.

Na pojednávaní u notára dňa 12. 02. 2008 skonštatoval súdny komisár, že manžel dcéry poručiťky M. K. zomrel dňa..., a tak je jedinou dedičkou po ňom a zároveň po dcére poručiťky A. K., dcéra PhDr. N. T. Zároveň bolo zistené, že Správa katastra S. predložila súdu okrem požadovaných listov vlastníctva aj nový list vlastníctva č. 508, ktorý nebol zaradený do súpisu aktív. Notár vykonal nový súpis aktív a pasív a na základe návrhu prítomnej účastníčky, PhDr. N. T., potvrdil nadobudnutie dedičstva dedičom podľa ich dedičských podielov.

Notár následne vo veci vytýčil niekoľko ďalších termínov pojednávania, a to: 13. 03. 2008, 29. 04. 2008, 16. 06. 2008 a dňa 25. 08. 2012.

Ani jedno z pojednávani sa neuskutočnilo. Medzičasom bolo zistené, že právna nástupkyňa dediča M. H., A. H., zomrela dňa... Súdny komisár následne zisťoval okruh dedičov. Z oznámenia Okresného súdu Nitra vyplýva, že jedinou dedičkou po nej je dcéra L. H.

Ďalší termín pojednávania vytýčil súdny komisár na 11. 01. 2010, pričom Mgr. P. C. ospravedlnil svoju neprítomnosť dňa 07. 01. 2010. Ďalší termín bol vytýčený na 09. 03. 2010, 21. 05. 2010, pričom opätovne ospravedlnil svoju neprítomnosť Mgr. C. Notár vytýčil pojednávanie na 11. 10. 2010 a 07. 01. 2011, pričom z oboch termínov sa ospravedlnil Mgr. C. pre pracovnú vyťaženosť a dovolenku.

Na strane č. l. 342 sa nachádza plnomocenstvo dedičky PhDr. N. T. pre C., s. r. o. bez dátumu udelenia plnomocenstva a pečiatky doručenia súdnemu komisárovi, resp. súdu.

Ďalší termín pojednávania notár vytýčil na 18. 05. 2012 a 6. 11. 2012, pričom ani jedno z pojednávani sa podľa spisového materiálu neuskutočnilo. V spise sa nachádza ústavná sťažnosť PhDr. N. T. a žiadosť Ústavného súdu o vyjadrenie k sťažnosti.“

Predsedníčka okresného súdu k tomuto vyjadreniu priložila aj vyjadrenie súdneho komisára JUDr. V. K., ktorý charakterizoval konanie v predmetnej veci v rokoch 1987 až 1994 takto: „prieťahy v konaní spôsobovala aj účastníčka pani A. K., ktorá sa buď na pojednávania nedostavovala na predvolanie, následne si žiadala zaslať spis na preštudovanie na Okresný súd do Prešova a v prípadoch, že bola na pojednávaní, dokonca

sa uzavreli na pojednávaní dedičské dohody, nakoniec aj tak podala odvolanie voči rozhodnutiu a tým sa konanie predlžovalo. Mohlo sa už v roku 1988 prípadne 1989 rozhodnúť o časti majetku, ktorý bol nesporný a ďalší majetok by sa bol prejednal v dodatočnom dedičskom konaní, čo by rozhodne skrátilo čas pojednávanií.“

Od pridelenia mu veci, t. j. od roku 1994, opísal svoj postup v predmetnej veci takto: „... Od roku 1994 bol spis pridelený mne a keďže do tej doby som nemal žiadne skúsenosti s dedičskými vecami s medzinárodným prvkom, možno konanie postupovalo pomalšie, ale zabezpečil som všetky podklady, ktoré sa dovtedy nepodarilo zabezpečiť ostatným notárom, aby sa mohol vykonať súpis aktív a pasív dedičstva. V tom čase sa zistila existencia druhého závetu poručiťky, ktorý bol spísaný dňa 07. 05. 1985 takisto v Kanade notárom M. R., ktorého platnosť p. A. K. spochybnila a podala návrh na súd o určenie, že tento závet je neplatný.

Na tomto mieste chcem poznamenať, že závet bol predložený na pojednávanie dňa 21. 11. 1995 a rozsudok súdu, ktorým bol zamietnutý návrh pani A. K. o vyslovenie neplatnosti závetu nadobudol právoplatnosť dňa 04. 10. 2003.

Na pojednávaní dňa 27. 02. 2004 bol vykonaný s účastníkmi konania súpis aktív a pasív dedičstva, pričom jednotlivé položky v aktívach dedičstva boli ocenené súhlasným vyhlásením účastníkov, bola určená všeobecná cena majetku, výška dlhov, čistá hodnota dedičstva a dedičia o dedičstve uzavreli dohodu. Následne bolo vydané uznesenie, ktorým bola určená všeobecná cena majetku, výška dlhov, čistá hodnota dedičstva, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 14. 04. 2005. nikto z účastníkov konania nemal námietky voči vykonanému súpisu aktív a pasív dedičstva, ani účastníci konania ani právny zástupcovia.

Dňa 22. 06. 2005 bolo vydané uznesenie, ktorým súd potvrdil nadobudnutie dedičstva zákonným aj závetným dedičom podľa podielov aké im prislúchali zo zákona či zo závetu.

Voči tomuto uzneseniu podal odvolanie Mgr. P. C. ako splnomocnený zástupca L. H. a tu chcem poznamenať, že odvolateľ nenamieta jednotlivé položky patriace do aktív dedičstva ani ich ceny, ale tvrdí, že sa do dedičstva po neb. A. K. nemá vyplatiť suma 223.840.00 Sk, tak ako to bolo určené v uznesení, pretože podľa jeho názoru sa na prejednanie hnutelných vecí malo použiť kanadské právo aj keď zo spisu jasne vyplýva,

jednak zo znaleckých posudkov, z vyjadrenia Ministerstva spravodlivosti, z vyjadrenia súdu, že sa využíva spätný odkaz na právo ČSFR a vzhľadom k tomu, že peňažné prostriedky boli preukázateľne už na území bývalej ČSFR, považujem toto odvolanie za nezmyselné a pre mňa nepochopiteľné, že Krajský súd uznesenie Okresného súdu zrušil z úplne iného dôvodu, ktorý odvolateľ v odvolaní vôbec nepoužil a vrátil vec na ďalšie konanie.

Následne som do spisu doplnil údaje požadované Krajským súdom v Žiline, teda vyžiadal som nové listy vlastníctva zo Správy katastra vo S., predvolal som na pojednávanie na deň 12. 02. 2008 všetkých účastníkov s tým, že do zápisnice sa zaprotokolovalo vyhlásenie PhDr. N. T. rod. K., že namieta relatívnu neplatnosť závetu a žiada si svoj zákonný dedičský podiel, čo požadoval Krajský súd v Žiline. Na pojednávaní bola prítomná len PhDr. N. T. rod. K. a vzhľadom k tomu, že podľa nových výpisov z listov vlastníctva pribudol proti pôvodným aj ďalších list vlastníctva č. 508, kde je poručiteľka spoluvlastníčkou nehnuteľností a zmenili sa výmery niektorých parciel, vykonal sa nový súpis aktív a pasív dedičstva, bola určená všeobecná cena majetku, výška dlhov, čistá hodnota dedičstva a zaprotokolovaný návrh PhDr. N. T., aby súd potvrdil nadobudnutie dedičstva dedičom tak, že celý majetok po poručiteľke patrí do dedičstva po neb. synovi M. H. s tým, že jeho právny nástupcovia manželka A. H. rod. H. a dcéra L. H. budú povinné vyplatiť do dedičstva po neb. A. K. rod. H., ktorá zomrela... sumu 239.434,50 SK v lehote do 15 dní od právoplatnosti uznesenia o dedičstve.

Vzhľadom k tomu, že sa robil nový (upravený) súpis aktív a pasív dedičstva, považoval som za potrebné, aby sa k tomuto súpisu a k tomuto návrhu na vyporiadanie dedičstva vyjadril Mgr. P. C., ktorý zastupuje v dedičskom konaní L. H. vzhľadom k tomu, že manželka M. H. - A. H. rod. H. zomrela dňa... a jedinou právnou nástupkyňou po nej podľa potvrdenie Okresného súdu v Nitre je jej dcéra L. H.

Mgr. P. C. som pravidelne predvolával na pojednávania od roku 2008, najprv predvolania preberal, ale telefonicky ospravedlňoval svoju neúčast', buď pracovnými povinnosťami alebo čerpaním dovolenky, neskôr sa mi písomnosti vracali s tým, že na adrese kde doteraz pôsobil je neznámy a po nejakom čase mi oznámil novú adresu, na ktorej pôsobí.

Na niektorom z pojednávanií bol prítomný aj Mgr. M. T., ktorý je príbuzný sťažovateľky PhDr. N. T., ktorý mi oznámil, že bude pracovať v advokátskej kancelárii C. a

zrejme bude on chodiť na pojednávania a následne mi bola doručená plná moc zo dňa 09. 02. 2012, ktorou PhDr. N. T. splnomocňuje spoločnosť C., s. r. o. so sídlom B., IČO:... zastúpenú Mgr. J. V., konateľom spoločnosti.

V spise sa síce nenachádza žiadny úradný záznam o tomto mojom tvrdení, ale s Mgr. M. T., ktorý pracuje v C. s. r. o. a Mgr. P. C., ktorý zastupuje L. H. sme sa dohodli na tom, že nejaký čas ich nebudem predvolávať na pojednávanie, pretože obidve advokátske kancelárie zastupujúce účastníkov konania majú záujem uzavrieť dohodu o vyporiadaní dedičstva a potrebujú určitý čas na rokovania, aby túto dohodu uzavreli.

Keďže sa nejaký čas nikto z nich neozval či došlo k dohode, poslal som im predvolanie na pojednávanie na deň 18. 05. 2012, avšak telefonicky mi bolo oznámené, že žiadajú ešte predĺžiť lehotu na dohodu.

Po čase keďže zase nijaký návrh dohody mi nebol doručený som obidve advokátske kancelárie predvolal na pojednávanie na deň 06. 11. 2012, ale ani na tento dátum sa nikto nedostavil a účastníci prestali komunikovať aj telefonicky.

V mesiaci november mi zomrel otec aj z toho dôvodu som už nevytýčil ďalší termín pojednávania.

Som toho názoru, že som v tomto konaní prietahy nespôsobil, ak tak minimálne, možno som mal postupovať razantnejšie pri neúčastiach účastníkov na pojednávaniach a využiť poriadkové opatrenia v zmysle ust. § 53 O. s. p., aby som prinútil aspoň Mgr. P. C. na účasť na pojednávaní.

Spis vyššie uvedenej spisovej značky sa naposledy na Okresnom súde Martin nachádzal dňa 04. 12. 2006, t. j. po vrátení z Krajského súdu v Žiline. Od tohto času sa spis nachádza u povereného súdneho komisára JUDr. V. K.

Zodpovedanie otázky, či došlo k zbytočným prietahom a tým k porušeniu práv sťažovateľky na spravodlivý a rýchly proces ponechávame na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý zohľadňuje tri základne kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci pri zohľadnení povahy konania, správanie účastníka konania a spôsob, akým súd vo veci postupoval.“

Predsedička okresného súdu ďalej tiež uviedla, že okresný súd súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o sťažnosti.

Ústavný súd zistil zo spisu v zásade rovnaké skutočnosti, ako uviedla predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení.

Ústavný súd 18. decembra 2012 vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby sa vyjadril k stanovisku okresného súdu, ako aj k otázke nariadenia verejného pojednávania. Právny zástupca sťažovateľky vo svojom vyjadrení k stanovisku okresného súdu zo 7. januára 2013 (doručenom ústavnému súdu 9. januára 2013) vyvodil z vyjadrenia okresného súdu tieto závery:

„1. Aj z chronologického prehľadu uvedeného samotným Okresným súdom Martin, ako konajúcim súdom, vyplývajú neprímerane dlhé časové lehoty medzi jednotlivými úkonmi, ako aj neprímerane dlhá doba trvania celého konania

2. Z vyjadrenia súdneho komisára JUDr. K. vyplýva, že neprímeranú dĺžku konania odvodzuje prakticky výlučne zo skutočnosti, že v prejednávacom konaní je prítomný cudzí prvok. Uvedený záver je ale podľa názor Sťažovateľky neprípustný.

3. Vyjadrenia súdneho komisára JUDr. K. o množstve vytýčených pojednávaní a o pasivite právneho zástupcu Sťažovateľky sú v hrubom rozpore so skutočným stavom.

S poukazom na uvedené Sťažovateľka naďalej trvá na svojom podaní zo dňa 08. 10. 2012, uplatňované porušenie Čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd považuje za dôvodné a preukázané. Sťažovateľka preto Ústavný súd žiada, aby rozhodol tak, ako je uvedené v Sťažnosti.“

Právny zástupca sťažovateľky zároveň uviedol, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho prerokovania sťažnosti.

Ústavný súd v nadväznosti na to využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľka sa domáha aj vyslovenia porušenia svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho záležitosť prejedнала v primeranej lehote.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu i sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Predmetom namietaného konania okresného súdu je rozhodovanie o dedičstve po poručiťel'ke. Podľa názoru ústavného súdu ide o vec, ktorá síce tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a nevykazuje znaky právnej zložitosti; skutkovo je však vec (vzhľadom na meniaci sa okruh účastníkov konania dedičského konania, zistenie rozsahu aktív dedičstva, zistenie, že poručiťel'ka zanechala závet, a na základe návrhu s'ťažovateľky sa rozhodovalo o jeho neplatnosti) zložitá. Ústavný súd je však toho názoru, že ani tieto skutočnosti nemôžu ospravedlniť zjavne neodôvodnenú doterajšiu dĺžku konania (viac ako dvadsaťpäť rokov).

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zastáva názor, že správanie s'ťažovateľky (pred jej vstupom do konania ani jej právnej predchodkyne A. K.) v zásade nemalo vplyv na doterajšiu dĺžku konania.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré začalo v roku 1987.

Ústavný súd vo svojej judikatúre (napr. III. ÚS 130/03, IV. ÚS 260/04, IV. ÚS 133/05) už vyslovil, že judikatúra ústavného súdu („ratione temporis“) sa vzťahuje na obdobie po 15. februári 1993, avšak pre posúdenie základnej otázky, či sa vec prerokovala na okresnom súde v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy bez zbytočných prietáhov, treba prihliadnuť aj na deň začatia konania na okresnom súde a dobu, ktorá uplynula do 15. februára 1993.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. IV. ÚS 260/04, IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 155/09, IV. ÚS 82/2010) dospel k záveru, že je z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné, aby právna neistota v konaní pred všeobecným súdom nebola odstránená ani po 25 rokoch od jeho začatia, a preto vychádzajúc predovšetkým zo samotnej doterajšej dĺžky napadnutého konania, ale aj z jeho doterajšieho priebehu uzavrel, že v namietanom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. D 95/90, Dnot 40/94 bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. D 95/90, Dnot 40/94, pôvodne vedenom pod sp. zn. D 591/87, konal bez zbytočných prietáhov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia z týchto dôvodov:

„1. Dedičské konanie je vedené po Poručiteľke, ktorá bola prastarým rodičom Sťažovateľky... Aj v dôsledku neúmernej dĺžky konania došlo k úplnému poškodeniu rodinných vzťahov medzi A. K. a jej bratom, ktorí až do svojej smrti spolu nekomunikovali a vzájomne sa úplne odcudzili. ... Sťažovateľka je v dôsledku neriešenia veci dlhodobo psychicky frustrovaná a má uvedené vážne nezhody v rodine.

2. Prvotná účastníčka A. K. sa až do svojej smrti ocitala v stave výraznej právnej neistoty. ... Po smrti A. K. možno rovnaký stav a jeho pretrvávanie konštatovať aj na strane ďalšieho účastníka, jej manžela M. K. V súčasnosti totožný stav pretráva na strane dcéry A. K. a M. K., t. j. na strane Sťažovateľky. Pretrvávajúci stav právnej neistoty Sťažovateľky vedie k dlhodobému zníženiu kvality jej života a zdravia.

Sťažovateľka pre úplnosť uvádza, že od smrti A. K. ako prvej zákonnej dedičky po Poručiteľke už uplynulo viac ako 11 rokov a že v konaní už nevystupuje žiaden z pôvodných účastníkov.

3. V rámci neúmerne dlho trvajúceho konania, vyznačujúceho sa množstvom pojednávaní, vynaložila A. K., rovnako aj Sťažovateľka značné finančné prostriedky na uplatňovanie si svojich dedičských práv (trovy právneho zastúpenia, cestovné, poštovné, atď.).

4. Porušenie základného práva Sťažovateľky je dlhodobé a výrazné.

5. V prípade právoplatného ukončenia konania by vzhľadom na jeho dĺžku ako aj zmeny účastníkov už pravdepodobne nedôjde k uspokojeniu práv Sťažovateľky naturálnou reštitúciou v plnom rozsahu, nakoľko faktická existencia dedičstva je v súčasnosti už viac ako sporná.

6. ... Je pritom zjavné, že reálna hodnota sumy pravdepodobne priznanej Sťažovateľke bude v čase právoplatnosti rozhodnutia v konaní oveľa nižšia, než by tomu bolo v prípade skoršieho vydania rozhodnutia bez prietáhov v konaní. ...

7. Aj napriek pomerne častému výskytu prietáhov v konaní predstavuje predmetné stále prebiehajúce konanie v trvaní už viac ako 25 rokov výnimočný a pravdepodobne aj rekordný prípad prietáhov v konaní.“

So zreteľom na postup okresného súdu považuje sťažovateľka za primerané zadosťučinenie sumu 33 000 €, pričom je toho názoru, že výška je odôvodnená a spravodlivá.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. D 95/90, Dnot 40/94, pôvodne vedeného pod sp. zn. D 591/87, viac ako dvadsaťpäť rokov a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu a to, že konanie vo veci sťažovateľky nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, zohľadniac faktickú a právnu zložitosť veci, ktorú namietané dedičské konanie vykazuje, ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sťažovateľke sumu 15 000 € ako finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľke, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom Mgr. J. V., konateľom C. s. r. o., B. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2011, ktorá bola 763 €.

Právny zástupca sťažovateľky vyčíslil úhradu trov konania sumou 381,48 €.

Ústavný súd priznal úhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon po 127,16 €, t. j. spolu 254,32 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 7,63 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 269,58 €. Vzhľadom na skutočnosť, že právny zástupca sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, ústavný súd zvýšil úhradu o 20 % (53,92 €). Celková suma trov konania tak predstavuje sumu 323,50 €. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet C. s. r. o., B. (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2013